

"אורות הפרשה" עלון פרשת השבוע כיתה קטנה אבל גדולה!

בס"ד - חג השבועות - תשע"ד

הגאון נשמת ישראל.

"איינו ואורכי ימינו".

העלון יצא לעילוי נשמת חיילי צה"ל שנפלו על קידוש השם הי"ד

נעשה ונשמע - ר' אחי סט

כותבת הגמרא בשבת פח ע"א: "אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל 'נעשה' ל'נשמע', יצתה בת קול ואמרה להן: מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו? דכתיב 'ברכו ה' מלאכיו, גיבורי כוח עושי דברו, לשמוע בקול דברו' - ברישא עשי, והדר לשמע". כלומר ישראל בהקדמת "נעשה" ל"נשמע" נדמו למלאכים, שקודם עושים ורק אח"כ שומעים. מה פשר הדמיון שבין ישראל למלאכי השרת? הראי"ה קוק מסביר שהקדמת "נעשה" ל"נשמע" - אין פירושה רק הקרבה עצמית וביטול כלפי הקב"ה. בני ישראל היו מסוגלים להקדים "נעשה" ל"נשמע" משום שהם הצליחו להתחבר לפנימיותם ולהגיע למדרגה כזו שהם לא נזקקו להדרכה חיצונית, והציוויים נבעו מתוכם. הרב קוק מדמה דרגה זו לדרגתה של הדבורה, הבונה את הכוורת. הדבורה מצליחה לבנות את תאי הכוורת בדיוק מדהים בלי לשמוע שיעורים בהנדסה ובלי להזדקק ל'מנהל עבודה', מכיוון שהאדם אינו זקוק לציוויים חיצוניים כדי לממש דבר הטמון ומוטבע בו. וכך היה בזמן מתן תורה (מועדי הראי"ה עמ' תפו): "ואנחנו במעמד הר סיני, בעת אשר ראש הפסגה של אמיתת הווייתנו נתגלה על כללנו, בעת אשר אדון-כל נגלה עלינו בערפלי טוהר ללמד לעמנו תורה ומצוות, באנו לידי המעלה העליונה הזאת, ונהיינו ישראלים טהורים, כטבע איתן של נשמתנו בעצם טהרה. ובשביל כך הקדמנו נעשה להישמע". מכוח ההתגלות האלוקית מחד, ומכוח ההכנה וההיטהרות של ישראל מאידך, הצליחו ישראל בשעת מתן התורה להגיע לטהרה שלמה ולהשתחרר מהמניעים הזרים המסיטים את האדם מעצמו. ממילא, הם כבר לא נזקקו לציווי התורה כדי לקיימה; הם היו טבועים בהם גם ללא ציווי, ולכן יכלו להקדים "נעשה" ל"נשמע". זוהי כוונת הגמרא בהשוואה בין ישראל למלאכים. למלאכים אין יצר הרע (ולכן גם אין להם בחירה חופשית), והם מקיימים את מצוותיהם בלי צורך בציווי מפורש - מתוך הכרה עצמית בלבד. כאמור, אף ישראל הגיעו לדרגה זו בשעת מתן תורה, כשהקדימו "נעשה" ל"נשמע". אמנם, ודאי שחוויה עליונה כזו, של טהרה שלמה - אי-אפשר להישאר בה לאורך זמן. לאחר שההתגלות הסתיימה, בני ישראל חזרו לשגרה, 'התנתקו' מעצמם, והתורה כבר לא נבעה מתוכיותם. לכן, צריך היה במתן התורה גם את המימד של "כפה עליהם הר כגיגית" - שפירושו החיוב לקיים את המצוות גם אם אין רוצים לעשות זאת, וגם אם חושבים שהן אינן מתאימות. הראי"ה מסיים שבכל שנה בחג השבועות יש לעם ישראל את היכולת לחזור לנקודת מתן התורה, לזמן ההיטהרות והקדושה, ולהתחבר לעצמיותו. במובן זה, ההתחברות לתורה בחג השבועות פירושה הקדמת ה"נעשה" ל"נשמע".

למשפחת כיתה י' 3/ שלוחה ברכת חג מתן תורה שמח

יו"ל ע"י כיתה י' 3/ ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט תשע"ג כל הזכויות שמורות

כידוע, הגרש"ז אויערבך זצ"ל היה מגיע רבות אל מרן הראי"ה ללמוד תורה מפיו, אם בשיעורים הלכתיים שהיה נותן הראי"ה בשנתו האחרונה לאברכים מובחרים, ואם בסעודה שלישית במחיצת הראי"ה, בה היה הגרש"ז מקשיב בעונג ובשקיקה לחידושי התורה שנאמרו על ידי הראי"ה, ואף כותב אותם לעצמו במוצאי השבת.

גם בליל חג השבועות היה הגרש"ז הולך לשמוע את שיעורו של הראי"ה. לימים תאר בהתפעלות את הנהגותיו של הראי"ה בחג השבועות: הראי"ה היה עומד ודורש כל הלילה בלא הפסק בספר המצוות להרמב"ם. הלימוד היה מתפשט לכל המרחב התורני והיה כמעין המתגבר בתורה. לאחר הלימוד במשך כל הלילה, התפילה, סעודת החג וקבלת פני האורחים שבאו לברך ולהתברך לכבוד החג עד שעות אחה"צ, הלך לדרוש דרשת חג בחורבת רבי יהודה החסיד, בלא הפסק ויגיעה.

[ע"פ החוברת 'אור שלמה' (בין שני גדולי עולם מרן הראי"ה קוק והגרש"ז אויערבך), בהוצאת ארגון 'אור האורות', עמ' 20].

מתן תורה – משנת הראי"ה

כל מה שהוא ראוי להעשות כבר הוא טבוע במהות השכל וההויה הרוחנית המקושרת עם כל יסוד המציאות, וכיון שנעשה להיפך ממה שראוי להעשות הרי הדבר מהרס את היקום, כמו מי שמתנהג בסידור גופו באופן המנגד לתנאי החיים שלו. אמנם אם אין הגילוי של ההשתלשלות מגיע לרשימה נפשית, אין ההרס פועל. התורה כולה היא המסקנא האחרונה של התוצאה של האורה האלהית ההולכת וזורמת בעולמים ומגיעה עד חידור התוכי של החיים. ישראל נזדככו כל כך עד כדי הרגשה זו של אי האפשרות של היפוך הסידור העליון המקיף והחודר. האבות הוטבעו כבר בזה במעלת רוחם, ובניהם נזדככו בכור הברזל עד שבאו בתעלומה פנימית לידי מדה זו, והידיעה הפנימית היא הידיעה המרגשת שבזמן שהיא כבר באה לבגרותה מוכרחים הם תנאי החיים ללכת על פיה, ואם לא יהיה מדריך עליון להוציא אל הפועל את גילויי החיים בהנהגה לפי הידיעה הפנימית, אז העולם מתמוטט וצרת החיים גדולה, וההארה באה. אור ד' נגלה על הר סיני, למשה הראה אוצר טובו וסוד הדר זיוו, להורות תורה מורשה קהלת יעקב, לבסם עולם ומלואו. לפי זה כל חסיד, כל דורש מוסר וצדק, כיון שהגיעה דעתו לגלות רז מוסרי הרי העולם כולו תובע את תפקיד מלוי החובה המקווה, "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום" (תהילים קמז כ) ע"כ אינם מצווים ואין מהלך הטבע פועל על ידם ביחס להדרכתם התוריית, וזהו רז מיוחד לישראל.

(מכת"ק)

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד